

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 25ης Μαρτίου 2021 *

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Μεταρρύθμιση του ΚΥΚ – Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 1023/2013 – Νέες διατάξεις σχετικές με την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού και τη χορήγηση οδοιπορικής άδειας – Σύνδεση με την ιδιότητα του αποδήμου ή του εκπατρισμένου – Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας – Αρχές της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας – Ένταση του δικαστικού ελέγχου»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκαν στις 8 Ιουλίου 2019,

María Álvarez y Bejarano, κάτοικος Namur (Βέλγιο),

Ana-Maria Enescu, κάτοικος Overijse (Βέλγιο),

Lucian Micu, κάτοικος Βρυξελλών (Βέλγιο),

Angelica Livia Salanta, κάτοικος Feschaux (Βέλγιο),

Svetla Shulga, κάτοικος Wezembeek-Oppeem (Βέλγιο),

Soldimar Urena de Poznanski, κάτοικος Laeken (Βέλγιο),

Angela Vakalis, κάτοικος Βρυξελλών,

Luz Anamaria Chu, κάτοικος Βρυξελλών,

Marli Bertolete, κάτοικος Βρυξελλών,

María Castro Capcha, κάτοικος Βρυξελλών,

Hassan Orfe El, κάτοικος Leeuw-Saint-Pierre (Βέλγιο),

Evelyne Vandevoorde, κάτοικος Βρυξελλών (C-517/19 P),

Jakov Ardalic, κάτοικος Βρυξελλών,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Liliana Bicanova, κάτοικος Taintignies (Βέλγιο),

Monica Brunetto, κάτοικος Βρυξελλών,

Claudia Istoc, κάτοικος Waremme (Βέλγιο),

Sylvie Jamet, κάτοικος Βρυξελλών,

Despina Kanellou, κάτοικος Βρυξελλών,

Christian Stouraitis, κάτοικος Wasmuel (Βέλγιο),

Abdelhamid Azbair, κάτοικος Ruysbroeck Leeuw-Saint-Pierre (Βέλγιο),

Abdel Bouzanih, κάτοικος Βρυξελλών,

Bob Kitenge Ya Musenga, κάτοικος Nieuwerkerken, Alost (Βέλγιο),

El Miloud Sadiki, κάτοικος Βρυξελλών,

Cam Tran Thi, κάτοικος Βρυξελλών (C-518/19 P),

εκπροσωπούμενοι από τους S. Orlandi και T. Martin, δικηγόρους

αναιρεσεύοντες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους G. Gattinara και B. Mongin,

καθής πρωτοδίκως (C-517/19 P),

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, εκπροσωπούμενο από τους M. Bauer και R. Meyer,

καθού πρωτοδίκως (C-518/19 P),

παρεμβαίνουν πρωτοδίκως (C-517/19 P),

το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, εκπροσωπούμενο από τις C. Gonzáles Argüelles και E. Taneva,

παρεμβαίνουν πρωτοδίκως (C-517/19 και C-518/19),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του τρίτου τμήματος, N. Wahl, F. Biltgen και L. S. Rossi (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: M.-A. Gaudissart, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 1ης Ιουλίου 2020,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Οκτωβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με τις αντίστοιχες αιτήσεις τους αναιρέσεως, οι Maria Alvarez y Bejarano, Ana-Maria Enescu, Angelica Livia Salanta, Svetla Shulga, Soldimar Urena de Poznanski, Angela Vakalis, Luz Anamaria Chu, Marli Bertolete, Maria Castro Capcha και Evelyne Vandevoorde, καθώς και οι Lucian Micu και Hassan Orfe El, αφενός (C-517/19), οι Jakov Ardalic, Christian Stouraitis, Abdelhamid Azbair, Abdel Bouzanih, Bob Kitenge Ya Musenga, El Miloud Sadiki και Cam Tran Thi, καθώς και οι Liliana Bicanova, Monica Brunetto, Claudia Istoc, Sylvie Jamet και Despina Kanellou, αφετέρου (C-518/19), ζητούν την αναίρεση, αντιστοίχως, των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 30ής Απριλίου 2019, Alvarez y Bejarano κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-516/16 και T-536/16, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2019:267), και της 30ής Απριλίου 2019, Ardalic κ.λπ. κατά Συμβουλίου (T-523/16 και T-542/16, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2019:272), με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές τους με αίτημα την ακύρωση των αποφάσεων, αντιστοίχως, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις οποίες δεν τους χορηγείται εφεξής, από την 1η Ιανουαρίου 2014, συμπληρωματική άδεια δυόμισι ημερών ετησίως προκειμένου να μεταβούν στη χώρα καταγωγής τους (στο εξής: οδοιπορική άδεια) και κατ' αποκοπή αποζημίωση που αντιστοιχεί στα έξοδα ετησίου ταξιδιού από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής (στο εξής: επιστροφή εξόδων ετησίου ταξιδιού) (στο εξής: επίδικες αποφάσεις).

Το νομικό πλαίσιο

Ο παλαιός Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 2 Το άρθρο 7 του παραρτήματος V, με τίτλο «Διαδικασία χορηγήσεως των αδειών», του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 1023/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2013, L 287, σ. 15) (στο εξής: παλαιός ΚΥΚ), όριζε τα εξής:

«Η διάρκεια της [ετήσιας άδειας] προσαυξάνεται με ορισμένες μέρες ταξιδιού που υπολογίζονται με βάση τη σιδηροδρομική απόσταση από τον τόπο διορισμού στον τόπο της άδειας, ως εξής:

[...]

Όσον αφορά την ετήσια άδεια, τόπος της άδειας, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, είναι ο τόπος καταγωγής.

Οι προηγούμενες διατάξεις εφαρμόζονται στους υπαλλήλους που υπηρετούν σε τόπο ευρισκόμενο στην επικράτεια των κρατών μελών. Εάν είναι τοποθετημένοι εκτός της επικράτειας αυτής, η οδοιπορική άδεια καθορίζεται με ειδική απόφαση, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων αναγκών.»

3 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 57 του παλαιού ΚΥΚ, καθώς και των άρθρων 16 και 91 του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1023/2013, το άρθρο 7 του παραρτήματος V του παλαιού ΚΥΚ είχε κατ' αναλογία εφαρμογή στους συμβασιούχους υπαλλήλους.

4 Το άρθρο 7 του παραρτήματος VII του παλαιού ΚΥΚ, με τίτλο «Κανόνες σχετικοί με τις αποδοχές και με τις επιστροφές εξόδων», προέβλεπε τα εξής:

«1. Ο υπάλληλος δικαιούται επιστροφής των εξόδων ταξιδιού για αυτόν τον ίδιο, το/τη σύζυγο του και τα συντηρούμενα και πράγματι συγκατοικούντα με αυτόν πρόσωπα:

α) κατά την ανάληψη καθηκόντων, από τον τόπο προσλήψεως στον τόπο τοποθετήσεως·

β) κατά την οριστική λήξη των καθηκόντων κατά την έννοια του άρθρου 47 του [παλαιού ΚΥΚ] από τον τόπο τοποθετήσεως στον τόπο καταγωγής που καθορίζεται στην κατωτέρω παράγραφο 3·

γ) για κάθε μετακίνηση που συνεπάγεται μεταβολή του τόπου τοποθετήσεως.

[...]

3. Ο τόπος καταγωγής του υπαλλήλου καθορίζεται κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, αφού ληφθεί υπόψη ο τόπος προσλήψεώς του, ο τόπος όπου ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του. Ο καθορισμός αυτός δύναται ακολουθώντας να αναθεωρηθεί για όσο χρόνο ο ενδιαφερόμενος ευρίσκεται εν ενεργεία και επ' ευκαιρία της αποχωρήσεως του από την υπηρεσία, κατόπιν ειδικής αποφάσεως της αρμοδίας για τους διορισμούς αρχής. Εν τούτοις εφόσον ο ενδιαφερόμενος ασκεί τα καθήκοντά του, η απόφαση αυτή δύναται να ληφθεί μόνο σε εξαιρετική περίπτωση και κατόπιν προσκομίσεως από τον ενδιαφερόμενο στοιχείων που δικαιολογούν δεόντως την αίτησή του.»

5 Το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του παλαιού ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«1. Ο υπάλληλος δικαιούται κάθε ημερολογιακό έτος, για τον ίδιο και, αν δικαιούται επίδομα στέγης, για τον ή την σύζυγό της/του και τα συντηρούμενα από αυτόν πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 ποσού ίσου προς τα έξοδα ταξιδιού από τον τόπο υπηρεσίας του στον τόπο καταγωγής, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 7.

[...]

2. Η κατ' αποκοπή πληρωμή πραγματοποιείται βάσει αποζημιώσεως που υπολογίζεται ανά χιλιόμετρο της αποστάσεως μεταξύ του τόπου υπηρεσίας του υπαλλήλου και του τόπου της προσλήψεως ή της καταγωγής του·

[...]

4. Οι ανωτέρω διατάξεις ισχύουν για τους υπαλλήλους των οποίων ο τόπος υπηρεσίας ευρίσκεται στην επικράτεια των κρατών μελών. [...]

Η επιστροφή αυτών των εξόδων ταξιδιού γίνεται υπό τη μορφή πληρωμής κατ' αποκοπή ποσού βάσει της τιμής αεροπορικού εισιτηρίου στην αμέσως ανώτερη από την οικονομική θέση.»

- 6 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 22, 26 και 92 του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1023/2013, τα άρθρα 7 και 8 του παραρτήματος VII του παλαιού ΚΥΚ είχαν, κατ' αρχήν, εφαρμογή κατ' αναλογία στους συμβασιούχους υπαλλήλους.

Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 7 Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1023/2013 (στο εξής: ΚΥΚ), τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2014.
- 8 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 12 και 24 του κανονισμού 1023/2013 έχουν ως εξής:

«(2) [...] είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται ένα πλαίσιο για την προσέλκυση, πρόσληψη και διατήρηση γλωσσομαθούς προσωπικού υψηλού επιπέδου προσόντων, το οποίο να επιλέγεται από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση μεταξύ των πολιτών των κρατών μελών, με κατάλληλη μέριμνα για την ισόρροπη εκπροσώπηση των δύο φύλων, να είναι ανεξάρτητο, και να τηρεί τα ανώτατα επαγγελματικά πρότυπα, και να παρέχεται στο προσωπικό αυτό η δυνατότητα να ασκεί τα καθήκοντά του όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά και αποδοτικά. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαίο να ξεπεραστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σήμερα τα θεσμικά όργανα όσον αφορά την πρόσληψη υπαλλήλων ή προσωπικού από ορισμένα κράτη μέλη.

[...]

- (12) Στα συμπεράσματά του της 8ης Φεβρουαρίου 2013, για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επισήμαινε ότι η ανάγκη της βραχυπρόθεσμης, μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών απαιτεί ιδιαίτερες προσπάθειες από όλες τις δημόσιες διοικήσεις και το προσωπικό τους, με στόχο τη βελτίωση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητας, και την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες. Μάλιστα υπενθύμιζε τον στόχο της πρότασης της Επιτροπής, του 2011, για την τροποποίηση του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία επιδιώκεται να εξασφαλιστεί οικονομική αποδοτικότητα, και αναγνώριζε ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτούν ιδιαίτερη προσπάθεια από όλες τις δημόσιες διοικήσεις και όλα τα μέλη του προσωπικού τους, για τη βελτίωση της απόδοσης και την προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες στην Ευρώπη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητούσε, ακόμα, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, την αναστολή, για μια διετία, της αναπροσαρμογής των μισθών και των συντάξεων όλων των υπαλλήλων των

θεσμικών οργάνων της Ένωσης με την εφαρμογή της μεθόδου, και την επαναφορά της νέας εισφοράς αλληλεγγύης στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της μεθόδου μισθολογικής αναπροσαρμογής.

[...]

(24) Οι κανόνες στον τομέα της οδοιπορικής άδειας και ετήσιας επιστροφής των εξόδων ετησίου ταξιδιού από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής θα πρέπει να εκσυγχρονιστούν, να εκλογικευτούν και να συνδεθούν με καθεστώς εκπατρισμού, προκειμένου να καταστεί η εφαρμογή τους απλούστερη και περισσότερο διαφανής. Ειδικότερα, η ετήσια οδοιπορική άδεια θα πρέπει να αντικατασταθεί από άδεια επίσκεψης τόπου καταγωγής και να περιοριστεί σε δύομισ[ι] ημέρες κατά ανώτατο όριο.»

9 Το άρθρο 7 του παραρτήματος V του ΚΥΚ, το οποίο επιγράφεται «Διαδικασία χορηγήσεως των αδειών», ορίζει τα εξής:

«Οι υπάλληλοι που δικαιούνται επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δικαιούνται, προκειμένου να μεταβούν στη χώρα καταγωγής τους, συμπληρωματική άδεια δύομισ[ι] ημερών ετησίως.

Η πρώτη παράγραφος εφαρμόζεται στους υπαλλήλους που υπηρετούν σε τόπο ευρισκόμενο στην επικράτεια των κρατών μελών. Εάν είναι τοποθετημένοι εκτός της επικράτειας αυτής, η διάρκεια της άδειας χώρας καταγωγής καθορίζεται με ειδική απόφαση, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων αναγκών.»

10 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 16 και 91 του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1023/2013 (στο εξής: ΚΛΠ), το άρθρο 7 του παραρτήματος V του ΚΥΚ εφαρμόζεται κατ' αναλογία στους εκτάκτους και συμβασιούχους υπαλλήλους.

11 Το άρθρο 4 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, με τίτλο «Κανόνες σχετικοί με τις αποδοχές και με τις επιστροφές εξόδων», το οποίο εφαρμόζεται κατ' αναλογία στους συμβασιούχους υπαλλήλους δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 21 και 92 του ΚΛΠ, έχει ως εξής:

«1. Το επίδομα αποδημίας, ίσο με το 16 % του συνολικού ποσού του βασικού μισθού, καθώς και του επιδόματος στέγης και του επιδόματος συντηρούμενων τέκνων, καταβαλλόμενα στον υπάλληλο, χορηγείται:

α) στον υπάλληλο:

- ο οποίος δεν είναι και δεν υπήρξε ποτέ υπήκοος του κράτους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετεί ο ενδιαφερόμενος, και
- ο οποίος, δεν είχε μόνιμη διαμονή ή δεν άσκησε κατά συνήθη τρόπο, επί πέντε έτη λήγοντα, έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, την κύρια επαγγελματική δραστηριότητά του στο ευρωπαϊκό έδαφος του εν λόγω κράτους. Για την εφαρμογή της παρούσης διατάξεως δεν λαμβάνονται υπόψη οι καταστάσεις που προκύπτουν από την παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό.

β) Στον υπάλληλο, ο οποίος, παρόλο που είναι ή υπήρξε υπήκοος του κράτους, στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετεί είχε τη μόνιμη διαμονή του, κατά συνήθη τρόπο, επί δέκα έτη λήγοντα κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, εκτός του ευρωπαϊκού εδάφους του κράτους αυτού για άλλους λόγους εκτός από την άσκηση καθηκόντων στην υπηρεσία κράτους ή σε διεθνή οργανισμό.

[...]

2. Ο υπάλληλος, ο οποίος, επειδή δεν έχει και δεν είχε ποτέ την ιθαγένεια του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του, δεν πληροί τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1, δικαιούται επίδομα εκπατρισμού ίσο με το ένα τέταρτο του επιδόματος αποδημίας.

3. Για την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2, ο υπάλληλος, ο οποίος με το γάμο απέκτησε [αυτοδικαίως], και χωρίς δυνατότητα αποποιήσεως, την ιθαγένεια του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του, εξομοιώνεται με τον υπάλληλο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 [στοιχείο] α) πρώτη περίπτωση.»

12 Το άρθρο 7 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«1. Ο υπάλληλος δικαιούται κατ' αποκοπή αποζημίωση η οποία αντιστοιχεί στα έξοδα ταξιδιού για αυτόν τον ίδιο, τον/την σύζυγό του και τα συντηρούμενα και πράγματι συγκατοικούντα με αυτόν πρόσωπα:

α) κατά την ανάληψη καθηκόντων, από τον τόπο πρόσληψης στον τόπο υπηρεσίας,

β) κατά την οριστική λήξη των καθηκόντων κατά την έννοια του άρθρου 47 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου,

γ) για κάθε μετάθεση που συνεπάγεται μεταβολή του τόπου υπηρεσίας.

Σε περίπτωση θανάτου υπαλλήλου, ο/η επιζών/-ούσα σύζυγος και τα συντηρούμενα πρόσωπα δικαιούνται της κατ' αποκοπή πληρωμής υπό τους ίδιους όρους.

[...]

4. Ο τόπος καταγωγής του υπαλλήλου καθορίζεται κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, αφού ληφθεί καταρχήν υπόψη ο τόπος πρόσληψής του ή, κατόπιν ρητού και δεόντως αιτιολογημένου αιτήματός του, ο τόπος όπου ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του. Ο τόπος καταγωγής ο οποίος καθορίζεται κατά τον τρόπο αυτόν μπορεί, με ειδική απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής, να μεταβληθεί ενόσω ο υπάλληλος βρίσκεται εν ενεργεία ή επ' ευκαιρία της αποχώρησής του από την υπηρεσία. Ωστόσο, ενόσω βρίσκεται εν ενεργεία, η απόφαση αυτή λαμβάνεται μόνο κατ' εξαίρεση και αφού ο υπάλληλος προσκομίσει τα κατάλληλα δικαιολογητικά στοιχεία.

[...]»

- 13 Το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«1. Ο υπάλληλος που δικαιούται επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δικαιούται, εντός των ορίων που καθορίζονται στην παράγραφο 2, κάθε ημερολογιακό έτος, κατ' αποκοπή αποζημίωση η οποία αντιστοιχεί στα έξοδα ταξιδιού από τον τόπο υπηρεσίας στον τόπο καταγωγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 7, για τον ίδιο και, εάν δικαιούται επίδομα στέγης, για τον ή τη σύζυγό του και τα συντηρούμενα από αυτόν πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2.

[...]

2. [...]

Όταν ο τόπος καταγωγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 7, βρίσκεται εκτός του εδάφους των κρατών μελών της Ένωσης, καθώς και εκτός των χωρών και εδαφών που απαριθμούνται στο παράρτημα II της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εδαφών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών, η κατ' αποκοπή πληρωμή πραγματοποιείται βάσει αποζημιώσεως που υπολογίζεται ανά χιλιόμετρο της γεωγραφικής απόστασης μεταξύ του τόπου υπηρεσίας του υπαλλήλου και της πρωτεύουσας του κράτους μέλους του οποίου έχει την ιθαγένεια.

[...]

4. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται στους υπαλλήλους που υπηρετούν σε τόπο ευρισκόμενο στην επικράτεια των κρατών μελών. [...]

Η πληρωμή κατ' αποκοπή ποσού βασίζεται στην τιμή αεροπορικού εισιτηρίου οικονομικής θέσης.»

- 14 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 22, 26 και 92 του ΚΛΠ, τα άρθρα 7 και 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ εφαρμόζονται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στους εκτάκτους υπαλλήλους και, κατ' αναλογία, στους συμβασιούχους υπαλλήλους.

Το ιστορικό των διαφορών

- 15 Το ιστορικό των διαφορών, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 8 έως 14 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 8 έως 14 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.
- 16 Οι αναιρεσείοντες στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P, μόνιμοι ή συμβασιούχοι υπάλληλοι της Επιτροπής και του Συμβουλίου, αντιστοίχως, υπηρετούν στο Βέλγιο. Ο τόπος καταγωγής τους βρίσκεται εκτός του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους. Έχουν δύο ιθαγένειες, μία εκ των οποίων είναι η βελγική. Κανείς από τους αναιρεσείοντες δεν λαμβάνει επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού.
- 17 Ενώ πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1023/2013 οι αναιρεσείοντες ελάμβαναν οδοιπορική άδεια και επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού, δεν δικαιούνται πλέον τα εν λόγω πλεονεκτήματα από την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού, διότι δεν πληρούν τη νέα

προϋπόθεση του άρθρου 7 του παραρτήματος V και του άρθρου 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, σύμφωνα με την οποία τα εν λόγω πλεονεκτήματα χορηγούνται μόνο στους υπαλλήλους που δικαιούνται επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού.

- 18 Οι αναιρεσείοντες, οι οποίοι έλαβαν γνώση των ως άνω μεταβολών αφού συμβουλευθήκαν τον ατομικό τους φάκελο, υπέβαλαν διοικητικές ενστάσεις ενώπιον των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων κατ' εφαρμογήν του άρθρου 91 του ΚΥΚ. Οι εν λόγω διοικητικές ενστάσεις απορρίφθηκαν.

Οι ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίες

- 19 Με δύο δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 26 Αυγούστου 2014 και στις 26 Ιανουαρίου 2015, οι αναιρεσείοντες στην υπόθεση C-517/19 P άσκησαν δύο προσφυγές, πρωτοκολληθείσες με τους αριθμούς υποθέσεων F-85/14 και F-13/15, με τις οποίες ζητούσαν την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων που τους αφορούσαν.
- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 29 Σεπτεμβρίου 2014, οι αναιρεσείοντες στην υπόθεση C-518/19 P άσκησαν προσφυγή, πρωτοκολληθείσα με αριθμό υπόθεσης F-100/14, με την οποία ζητούσαν την ακύρωση των επίδικων αποφάσεων που τους αφορούσαν. Με άλλο δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του εν λόγω δικαστηρίου στις 16 Φεβρουαρίου 2015, εννέα από τους εν λόγω αναιρεσείοντες άσκησαν προσφυγή, πρωτοκολληθείσα με αριθμό υπόθεσης F-27/15, με την οποία ζητούσαν την ακύρωση των αποφάσεων σύμφωνα με τις οποίες δεν τους χορηγείται πλέον επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού.
- 21 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2016/1192 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, για τη μεταβίβαση στο Γενικό Δικαστήριο της αρμοδιότητας εκδικάσεως σε πρώτο βαθμό των διαφορών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υπαλλήλων της (ΕΕ 2016, L 200, σ. 137), οι τέσσερις υποθέσεις μεταβιβάστηκαν στο Γενικό Δικαστήριο, στο στάδιο στο οποίο βρίσκονταν, στις 31 Αυγούστου 2016. Οι υποθέσεις αυτές πρωτοκολλήθηκαν με τους αριθμούς T-516/16, T-523/16, T-536/16 και T-542/16.

Οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις

- 22 Προς στήριξη των αντιστοίχων πρωτοδίκως ασκηθεισών προσφυγών τους, οι αναιρεσείοντες στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P προέβαλαν τρεις πανομοιότυπα διατυπωμένους λόγους ακυρώσεως οι οποίοι στηρίζονταν σε ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του άρθρου 7 του παραρτήματος V και του άρθρου 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Ο πρώτος λόγος αφορούσε τον παράνομο χαρακτήρα των διατάξεων αυτών ο οποίος απέρρεε από την «αμφισβήτηση του τόπου καταγωγής των προσφευγόντων», ο δεύτερος τον παράνομο χαρακτήρα της προϋπόθεσης που συνδέεται με τη χορήγηση επιδομάτων αποδημίας ή εκπατρισμού και ο τρίτος παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας, της ασφάλειας δικαίου, των κεκτημένων δικαιωμάτων και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και προσβολή του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής.

- 23 Με την πρώτη και τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και βάσει σκεπτικού κατ' ουσίαν πανομοιότυπου, το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε κανέναν από τους λόγους ακυρώσεως που προέβαλαν οι αναιρεσιδόντες και απέρριψε τις προσφυγές.
- 24 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι οι τροποποιήσεις που επέφερε ο κανονισμός 1023/2013 δεν ανέτρεψαν τον καθορισμό του τόπου καταγωγής των αναιρεσιδόντων, ο οποίος εξακολουθεί να παράγει αποτελέσματα, ιδίως όσον αφορά τη μεταφορά της σορού στον τόπο καταγωγής σε περίπτωση θανάτου κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας καθώς και τη μετακόμιση στον τόπο καταγωγής κατά την έξοδο από την υπηρεσία (σκέψεις 49 έως 54 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψεις 47 έως 52 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 25 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίον οι αναιρεσιδόντες προσήψαν στον νομοθέτη της Ένωσης ότι εξήρτησε την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού και τη χορήγηση της οδοιπορικής άδειας από την προϋπόθεση λήψης επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού κατά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' αρχάς, παραπέμποντας στην απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 23ης Ιανουαρίου 2007, Chassagne κατά Επιτροπής (F-43/05, EU:F:2007:14, σκέψη 61), ότι ο καθορισμός των προϋποθέσεων και των όρων εφαρμογής της επιστροφής των εξόδων αυτών και της χορήγησης τέτοιας οδοιπορικής άδειας εμπίπτει σε κανονιστικό τομέα στον οποίο ο νομοθέτης της Ένωσης διαθέτει ευρεία εξουσία εκτίμησης (σκέψη 66 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 64 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης). Υπογράμμισε ότι, σε έναν τέτοιο τομέα, ο δικαστής της Ένωσης πρέπει μόνον να εξακριβώνει, «όσον αφορά την τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, αν το οικείο θεσμικό όργανο προέβη σε αυθαίρετη ή προδήλως απρόσφορη διαφοροποίηση και, όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, αν το ληφθέν μέτρο ήταν προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει η κανονιστική ρύθμιση» (σκέψη 67 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 65 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 26 Στη συνέχεια, όσον αφορά τον σκοπό που επιδιώκεται με το άρθρο 7 του παραρτήματος V και με το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η δυνατότητα του υπαλλήλου να διατηρεί προσωπικές σχέσεις με τον τόπο των κύριων συμφερόντων του έχει καταστεί γενική αρχή του δικαίου της δημόσιας υπηρεσίας της Ένωσης και συγχρόνως τόνισε ότι, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να εκσυγχρονίσει και να εξορθολογίσει τους κανόνες σχετικά με την οδοιπορική άδεια και την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού και να τους συνδέσει με την ιδιότητα του «εκπατρισμένου» ή του «αποδήμου», ώστε να τους καταστήσει απλούστερους στην εφαρμογή και πιο διαφανείς (σκέψεις 68 και 69 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψεις 66 και 67 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 27 Υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού και της ευρείας εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει ο νομοθέτης της Ένωσης, το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η κατάσταση των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού που λαμβάνουν επίδομα εκπατρισμού ή αποδημίας δεν μπορούσε να συγκριθεί με την κατάσταση των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού οι οποίοι, όπως οι αναιρεσιδόντες, έχουν δύο ιθαγένειες, εκ των οποίων η μία είναι του κράτους όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας τους, έστω και αν ο τόπος καταγωγής τους δεν βρίσκεται εκεί. Συγκεκριμένα, ενώ η μη κτήση από υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της ιθαγένειας του κράτους όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας μαρτυρεί ορισμένη βούλησή του για διατήρηση των δεσμών του με τον τόπο καταγωγής του, το γεγονός ότι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού ζήτησε και απέκτησε την ιθαγένεια του κράτους μέλους όπου βρίσκεται ο τόπος

υπηρεσίας καταδεικνύει, αν όχι την ύπαρξη περιουσιακών δεσμών με το κράτος αυτό, τουλάχιστον τη βούλησή του να εγκαταστήσει εκεί το κέντρο των κύριων συμφερόντων του. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι η κατάσταση των εκπατρισμένων ή των αποδήμων και η κατάσταση των αναιρεσιδόντων αποτελούσαν δύο διαφορετικές έννομες καταστάσεις, οι οποίες δικαιολογούσαν διαφορετική μεταχείριση βάσει του τεκμηρίου ότι η ιθαγένεια ενός προσώπου αποτελεί σοβαρή ένδειξη σχετικά με την ύπαρξη πολλαπλών και στενών δεσμών μεταξύ του προσώπου αυτού και της χώρας της ιθαγένειάς του (σκέψεις 71 έως 73 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψεις 69 έως 71 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

- 28 Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το δικαίωμα σε επίδομα εκπατρισμού ή αποδημίας εξαρτάται επίσης από τη διαπίστωση πολύ συγκεκριμένων πραγματικών περιστάσεων, που προσιδιάζουν στην κατάσταση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου, λαμβανομένου υπόψη του τόπου καταγωγής του και του ότι ο υπάλληλος που είναι πλήρως ενταγμένος στο κράτος όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του και στον οποίο, επομένως, δεν χορηγείται επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού, δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει στενότερη σχέση με τον τόπο καταγωγής του απ' ό,τι ο υπάλληλος που δικαιούται το επίδομα αυτό. Έτσι, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η ιθαγένεια του υπαλλήλου είναι απλώς ενδεικτική της ύπαρξης δεσμού με τον τόπο υπηρεσίας, ενώ, αντιθέτως, η πραγματική κατάσταση αποτελεί το στοιχείο εκείνο που δικαιολογεί τη χορήγηση επιδόματος, προκειμένου, με τον τρόπο αυτό, να εξαλειφθούν οι ανισότητες που υφίστανται μεταξύ των ενταγμένων στην κοινωνία του κράτους όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας υπαλλήλων και εκείνων που δεν είναι (σκέψη 73 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 71 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 29 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι, «λαμβανομένης υπόψη της λογικής του συστήματος στο σύνολό του και της ευρείας εξουσίας εκτίμησης του νομοθέτη, [έπρεπε] να θεωρηθεί ότι το σύστημα που εξαρτά τη λήψη της οδοιπορικής άδειας και την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού από την προϋπόθεση της λήψης του επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού δεν είναι ούτε προδήλως απρόσφορο ούτε προδήλως ακατάλληλο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει» και ότι, επομένως, «δεν [υπήρχε] παραβίαση της αρχής σύμφωνα με την οποία κάθε υπάλληλος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διατηρεί προσωπικές σχέσεις με τον τόπο των κύριων συμφερόντων του ή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ή της απαγόρευσης των διακρίσεων» (σκέψη 75 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 73 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 30 Όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αφορούσε, μεταξύ άλλων, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι δεν μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, κατά την άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει, ο νομοθέτης θέσπισε μέτρα προδήλως δυσανάλογα σε σχέση με τον σκοπό που προτίθετο να επιδιώξει (σκέψη 86 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 84 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 31 Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 1023/2013, η πρόβλεψη ότι υπάλληλος ο οποίος έχει την ιθαγένεια του κράτους όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του δεν μπορεί να θεωρηθεί κατά κυριολεξία εκπατρισμένος ήταν απολύτως σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας και ότι, εξάλλου, με τους νέους κανόνες του ΚΥΚ, οι νυν αναιρεσιδόντες μπορούν, αφενός, να διατηρούν δεσμούς με τον τόπο καταγωγής τους, καθόσον ο καθορισμός του τόπου αυτού δεν μεταβλήθηκε μετά τη θέσπιση των νέων κανόνων και, αφετέρου, να

διατηρούν δεσμούς και με το κράτος μέλος του οποίου έχουν την ιθαγένεια και με το οποίο οι δεσμοί θεωρούνται ότι είναι οι πλέον ισχυροί (σκέψη 82 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 80 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

- 32 Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεων 2 και 12 του κανονισμού 1023/2013, κατά τις οποίες εναπόκειται στον νομοθέτη, στο πλαίσιο της πρόσληψης προσωπικού υψηλού επιπέδου προσόντων, να επιλέξει προσωπικό «από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση μεταξύ των πολιτών των κρατών μελών» και «να [εξασφαλίσει] οικονομική αποδοτικότητα», το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι ο νομοθέτης, κατά την άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει, αποφάσισε να περιορίσει την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού υπέρ των υπαλλήλων «που το χρειάζονταν περισσότερο», δηλαδή υπέρ εκείνων που «ήταν εκπαιδισμένοι ή απόδημοι και ήταν οι λιγότερο ενταγμένοι στο κράτος όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας τους, ώστε να μπορούν να διατηρούν δεσμούς με το κράτος μέλος του οποίου έχουν την ιθαγένεια και, ως εκ τούτου, με το κράτος με το οποίο έχουν τους ισχυρότερους δεσμούς» (σκέψη 84 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 82 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).
- 33 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, παραπέμποντας στη σκέψη 14 της απόφασης της 16ης Οκτωβρίου 1980, Hochstrass κατά Δικαστηρίου (147/79, EU:C:1980:238), ότι, ακόμη και αν η καθιέρωση γενικής και αφηρημένης ρύθμισης καταλήγει, σε οριακές καταστάσεις, σε τυχαία άτοπα, δεν μπορεί να προσαφθεί στον νομοθέτη ότι κατέφυγε στη δημιουργία κατηγοριών, εφόσον η εν λόγω ρύθμιση δεν εισάγει από τη φύση της διακρίσεις εν όψει του επιδιωκόμενου σκοπού (σκέψη 85 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και σκέψη 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 34 Στην υπόθεση C-517/19 P, οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την πρώτη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,
 - να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις καθόσον τους αφορούν,
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 35 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
 - να καταδικάσει τους αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα.
- 36 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, τα οποία, ως παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως, κατέθεσαν υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 172 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ζητούν επίσης την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη των αναιρεσιδόντων στα δικαστικά έξοδα.
- 37 Στην υπόθεση C-518/19 P, οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει τη δεύτερη αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

- να ακυρώσει τις επίδικες αποφάσεις καθόσον τους αφορούν,
 - να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.
- 38 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
 - να καταδικάσει τους αναιρεσιδόντες στα δικαστικά έξοδα.
- 39 Το Κοινοβούλιο, το οποίο, ως παρεμβαίνον πρωτοδίκως, κατέθεσε υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως σύμφωνα με το άρθρο 172 του Κανονισμού Διαδικασίας, ζητεί επίσης την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη των αναιρεσιδόντων στα δικαστικά έξοδα.
- 40 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 54, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, την 1η Οκτωβρίου 2019, τη συνεκδίκηση των υποθέσεων C-517/19 P και C-518/19 P προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας, καθώς και προς έκδοση κοινής απόφασης.

Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

- 41 Προς στήριξη των αντίστοιχων αιτήσεων αναιρέσεως, οι αναιρεσιδόντες στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P προβάλλουν τρεις πανομοιότυπους λόγους αναιρέσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά πλάνη περί το δίκαιο κατά τον καθορισμό της έκτασης του δικαστικού ελέγχου, ο δεύτερος παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της έννοιας της συγκρισιμότητας που αποτελεί ίδιον της αρχής αυτής, ενώ ο τρίτος παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.
- 42 Συναφώς, μολοντί ο τρίτος λόγος αναιρέσεως, όπως και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, εκτίθεται στα δικόγραφα των αιτήσεων αναιρέσεως υπό γενικότερο τίτλο ο οποίος αφορά την παραβίαση της αρχής της ισότητας, εντούτοις, τόσο από τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς στήριξη αυτού του τρίτου λόγου αναιρέσεως όσο και από τα παραρτήματα των δικογράφων των αιτήσεων αναιρέσεως που περιέχουν συνοπτική έκθεση των προβληθέντων λόγων αναιρέσεως προκύπτει ότι ο τρίτος λόγος αναιρέσεως στηρίζεται μόνο σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και όχι σε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 43 Οι αναιρεσιδόντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο διότι περιόρισε τον υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης έλεγχο νομιμότητας του κανονισμού 1023/2013 στην εξακρίβωση του «αυθαίρετου» ή «προδήλως» απρόσφορου ή ακατάλληλου χαρακτήρα των επίμαχων μέτρων σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκουν. Διευκρινίζουν συναφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε, στη σκέψη 67 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 65 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι όφειλε να διενεργήσει τέτοιον, περιορισμένο μόνον έλεγχο όσον αφορά τους τομείς στους οποίους ο νομοθέτης διαθέτει ευρεία εξουσία εκτίμησης.

- 44 Κατά τους αναιρεσείοντες, το γεγονός ότι ο νομοθέτης διαθέτει ευρεία εξουσία εκτίμησης δεν ασκεί επιρροή για τους σκοπούς της εξέτασης του κατά πόσον συνάδουν με την αρχή της ίσης μεταχείρισης οι διατάξεις του κανονισμού 1023/2013 σχετικά με τη χορήγηση οδοιπορικής άδειας και την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού.
- 45 Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η ίση μεταχείριση αποτελεί γενική αρχή εφαρμοστέα στη δημόσια διοίκηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο εν λόγω νομοθέτης υποχρεούται να την τηρεί, εν πάση περιπτώσει, υπό τον πλήρη έλεγχο νομιμότητας τον οποίο πρέπει να ασκεί ο δικαστής της Ένωσης.
- 46 Οι αναιρεσείοντες προσθέτουν ότι οι υπό κρίση υποθέσεις διαφέρουν από εκείνη επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 23ης Ιανουαρίου 2007, Chassagne κατά Επιτροπής (F-43/05, EU:F:2007:14), στην οποία το Γενικό Δικαστήριο στήριξε τη συλλογιστική που ανέπτυξε στις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις. Συγκεκριμένα, ενώ στην υπόθεση εκείνη είχε τεθεί μόνον το ζήτημα της νομιμότητας της τροποποίησης του τρόπου επιστροφής των εξόδων ετησίου ταξιδιού, οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν την ίδια την ουσία του δικαιώματος στην εν λόγω επιστροφή.
- 47 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο, προκρίνοντας την εξουσία εκτίμησης του νομοθέτη έναντι της αρχής της ίσης μεταχείρισης, προσέδωσε «αδικαιολόγητη βαρύτητα» στην εν λόγω εξουσία, η οποία είχε αποφασιστική επιρροή στην έκβαση των ένδικων διαφορών. Συναφώς, οι αναιρεσείοντες παρατηρούν ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, χρησιμοποιώντας «πολύ γενικευμένη διατύπωση», ότι, λαμβανομένης υπόψη της «λογικής του συστήματος στο σύνολό του» και της «ευρείας εξουσίας εκτίμησης του νομοθέτη», ο κανονισμός 1023/2013 δεν ήταν «προδήλως» ασύμβατος προς τη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του.
- 48 Η Επιτροπή, στην υπόθεση C-517/19 P, καθώς και το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P, ζητούν την απόρριψη του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 49 Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο νομικός δεσμός μεταξύ των υπαλλήλων και της διοίκησης είναι καταστατικής και όχι συμβατικής φύσης. Επομένως, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των υπαλλήλων μπορούν, υπό τον όρο της τήρησης των απορρεουσών από το δίκαιο της Ένωσης απαιτήσεων, να τροποποιηθούν ανά πάσα στιγμή από τον νομοθέτη (αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Centeno Mediavilla κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-443/07 P, EU:C:2008:767, σκέψη 60, και της 4ης Μαρτίου 2010, Angé Serrano κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-496/08 P, EU:C:2010:116, σκέψη 82).
- 50 Το ίδιο ισχύει και ως προς τους συμβασιούχους υπαλλήλους όσον αφορά τις διατάξεις του ΚΥΚ που εφαρμόζονται κατ' αναλογία στην περίπτωσή τους.
- 51 Μεταξύ των απαιτήσεων αυτών καταλέγεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Centeno Mediavilla κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-443/07 P, EU:C:2008:767, σκέψη 78, και της 4ης Μαρτίου 2010, Angé Serrano κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-496/08 P, EU:C:2010:116, σκέψη 100).

- 52 Η αρχή αυτή επιτάσσει, κατά πάγια νομολογία, να μην επιφυλάσσεται σε παρόμοιες καταστάσεις διαφορετική μεταχείριση, ούτε σε διαφορετικές καταστάσεις ίδια μεταχείριση, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς (αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, *Campoli* κατά Επιτροπής, C-71/07 P, EU:C:2008:424, σκέψη 50, της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *HK* κατά Επιτροπής, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, σκέψη 66, και της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Επιτροπή και Συμβούλιο κατά *Carreras Sequeros* κ.λπ., C-119/19 P και C-126/19 P, EU:C:2020:676, σκέψη 137).
- 53 Εξάλλου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου απορρέει ότι, όταν πρόκειται για κανόνες του ΚΥΚ όπως οι επίμαχοι στη συγκεκριμένη περίπτωση και λαμβανομένης υπόψη της ευρείας εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει ο νομοθέτης της Ένωσης συναφώς, η αρχή της ίσης μεταχείρισης παραβιάζεται μόνον όταν ο νομοθέτης προβαίνει σε αυθαίρετη ή προδήλως απρόσφορη διαφοροποίηση σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση (πρβλ. αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1983, *Ferrario* κ.λπ. κατά Επιτροπής, 152/81, 158/81, 162/81, 166/81, 170/81, 173/81, 175/81, 177/81 έως 179/81, 182/81 και 186/81, EU:C:1983:208, σκέψη 13, της 17ης Ιουλίου 2008, *Campoli* κατά Επιτροπής, C-71/07 P, EU:C:2008:424, σκέψη 64, της 15ης Απριλίου 2010, *Gualtieri* κατά Επιτροπής, C-485/08 P, EU:C:2010:188, σκέψη 72, και της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *HK* κατά Επιτροπής, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, σκέψη 85).
- 54 Κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 67 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 65 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι έπρεπε μόνον να εξακριβώσει, όσον αφορά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ότι ο νομοθέτης, θεσπίζοντας τις αμφισβητούμενες διατάξεις του κανονισμού 1023/2013, δεν προέβη σε αυθαίρετη ή προδήλως απρόσφορη διαφοροποίηση.
- 55 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι, στη σκέψη 75 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 73 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, χρησιμοποιώντας πολύ γενικευμένη διατύπωση, ότι, λαμβανομένης υπόψη της «λογικής του συστήματος στο σύνολό του» και της «ευρείας εξουσίας εκτίμησης του νομοθέτη», ο κανονισμός 1023/2013, δεδομένου του σκοπού του, δεν ήταν «προδήλως» ασύμβατος προς τη γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης, επισημαίνεται ότι το επιχείρημα αυτό στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων και πρέπει, κατά συνέπεια, να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο.
- 56 Πράγματι, μόνον αφού διαπίστωσε, στις σκέψεις 65 έως 74 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 63 έως 72 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, ότι οι υπάλληλοι και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που λαμβάνουν επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δεν ήταν σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη των αναιρεσιδόντων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 7 του παραρτήματος V και το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, αντιστοίχως, η χορήγηση οδοιπορικής άδειας και η επιστροφή των ετήσιων εξόδων ταξιδιού εξαρτάται από την προϋπόθεση της ύπαρξης δικαιώματος σε επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δεν ήταν ούτε προδήλως απρόσφορο ούτε προδήλως ακατάλληλο, δεδομένου του σκοπού των διατάξεων αυτών, ούτε, επομένως, παραβίαζε την αρχή της ίσης μεταχείρισης.
- 57 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 58 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος βάλλει κατά των σκέψεων 70 έως 73 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και κατά των σκέψεων 68 έως 71 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι αναιρεσεύοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο διότι έκρινε ότι η κατάσταση των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού που δεν δικαιούνται επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού δεν είναι παρόμοια με εκείνη των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού που δικαιούνται το επίδομα αυτό, παρότι οι πρώτοι έχουν, όπως και οι δεύτεροι, τόπο υπηρεσίας διαφορετικό από τον τόπο καταγωγής.
- 59 Συναφώς, οι αναιρεσεύοντες υποστηρίζουν ότι, για να καθοριστεί ο συγκρίσιμος χαρακτήρας διαφορετικών καταστάσεων, πρέπει να συνεκτιμηθούν το αντικείμενο και ο σκοπός της πράξης που εισάγει τη διάκριση, καθώς και οι αρχές και οι σκοποί του τομέα στον οποίο εμπίπτει η εν λόγω πράξη. Κατά την άποψή τους, ο κανονισμός 1023/2013 εξαρτά το δικαίωμα που έχουν οι υπάλληλοι ή τα μέλη του λοιπού προσωπικού να διατηρούν προσωπικές σχέσεις με τον τόπο καταγωγής τους από τον βαθμό ένταξής τους στον τόπο υπηρεσίας τους, ενώ, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 68 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 66 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το άρθρο 7 του παραρτήματος V και το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ εξακολουθούν να επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό και να έχουν το ίδιο αντικείμενο, ήτοι την παροχή στους υπαλλήλους και στα μέλη του λοιπού προσωπικού, όπως επίσης και στα συντηρούμενα από αυτούς πρόσωπα, της δυνατότητας να μεταβαίνουν, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, στον τόπο καταγωγής τους, προκειμένου να διατηρούν τους οικογενειακούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς δεσμούς τους με τον τόπο αυτό. Εξάλλου, η δυνατότητα αυτή κατέστη, όπως υπενθύμισε και το Γενικό Δικαστήριο με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, γενική αρχή του δικαίου της δημόσιας υπηρεσίας της Ένωσης.
- 60 Κατά συνέπεια, κατά τους αναιρεσεύοντες, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου και του σκοπού των επίμαχων διατάξεων του κανονισμού 1023/2013, όλοι οι υπάλληλοι και τα μέλη του λοιπού προσωπικού της Ένωσης των οποίων ο τόπος καταγωγής βρίσκεται σε κράτος διαφορετικό από εκείνο του τόπου υπηρεσίας τους βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση, ανεξαρτήτως του αν λαμβάνουν επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού. Έτσι, ο νομοθέτης, προβλέποντας ότι μόνον οι υπάλληλοι και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που λαμβάνουν τέτοια επίδομα μπορούν να λάβουν οδοιπορική άδεια και επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού, εξαρτά τα τελευταία αυτά πλεονεκτήματα από τον βαθμό ένταξης των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού στον τόπο υπηρεσίας τους, ήτοι από ένα υποκειμενικό κριτήριο.
- 61 Οι αναιρεσεύοντες υποστηρίζουν ότι ο καθορισμός του τόπου καταγωγής υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού εκτός του εδάφους του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του ουδόλως επηρεάζει το δικαίωμά του στο επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού, και αντιστρόφως. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή τους, ο καθορισμός του τόπου καταγωγής υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού και η χορήγηση του επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες και σε διαφορετικά συμφέροντα.
- 62 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο κακώς θεώρησε, στις σκέψεις 71 και 73 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 69 και 71 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού που δεν λαμβάνει επίδομα αποδημίας

διότι, κατά την περίοδο των πέντε ετών που λήγει έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, κατοικούσε ή ασκούσε την κύρια επαγγελματική δραστηριότητά του στο έδαφος του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του είχε την πρόθεση να διαρρήξει τους δεσμούς του με τον τόπο καταγωγής του μεταφέροντας στον τόπο υπηρεσίας το κέντρο των κύριων συμφερόντων του. Ομοίως, η κτήση από υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της ιθαγένειας του κράτους όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του δεν σημαίνει ότι πρόθεσή του είναι να μεταφέρει εκεί το κέντρο των συμφερόντων του και να διαρρήξει τους οικογενειακούς ή περιουσιακούς δεσμούς με τον τόπο καταγωγής.

- 63 Η Επιτροπή, στην υπόθεση C-517/19 P, καθώς και το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P, ζητούν την απόρριψη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 64 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης, η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο παρόμοιες καταστάσεις, ούτε κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός εάν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς.
- 65 Κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να διαπιστωθεί αν υφίσταται ή όχι παραβίαση της εν λόγω αρχής, πρέπει ιδίως να λαμβάνεται υπόψη το αντικείμενο και ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάταξη η οποία φέρεται ότι παραβιάζει την αρχή αυτή (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Piessevaux κατά Συμβουλίου, C-454/17 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:680, σκέψη 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 66 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 61 των προτάσεών του, ότι το αντικείμενο και ο σκοπός του άρθρου 7 του παραρτήματος V και του άρθρου 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ κατ' ουσίαν δεν μεταβλήθηκαν με την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1023/2013, δεδομένου ότι σκοπός των διατάξεων αυτών εξακολουθεί να είναι η χορήγηση στους υπαλλήλους και στα συντηρούμενα από αυτούς πρόσωπα πλεονεκτημάτων που τους παρέχουν τη δυνατότητα μετάβασης στον τόπο καταγωγής τους τουλάχιστον μία φορά ετησίως, προκειμένου να διατηρούν τους οικογενειακούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς δεσμούς τους με τον τόπο αυτόν, με τη διευκρίνιση ότι ο τόπος αυτός καθορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 4, του παραρτήματος VII, κατά την ανάληψη των καθηκόντων του υπαλλήλου, αφού ληφθεί κατ' αρχήν υπόψη ο τόπος πρόσληψής του ή, κατόπιν ρητού και δεόντως αιτιολογημένου αιτήματός του, ο τόπος όπου βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων του.
- 67 Τούτου δοθέντος, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 1023/2013, ο νομοθέτης της Ένωσης, με τις τροποποιήσεις του άρθρου 7 του παραρτήματος V και του άρθρου 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, θέλησε, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του ΚΥΚ και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης, να εκσυγχρονίσει και να εξορθολογίσει τους κανόνες σχετικά με την οδοιπορική άδεια και την επιστροφή των εξόδων ετήσιου ταξιδιού, συνδέοντάς τους με την ιδιότητα του αποδήμου ή του εκπατρισμένου, προκειμένου να καταστεί η εφαρμογή τους απλούστερη και περισσότερο διαφανής. Εξάλλου, ο ειδικός αυτός σκοπός εντάσσεται σε έναν γενικότερο σκοπό, ο οποίος συνίσταται, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 12 του κανονισμού αυτού, στη διασφάλιση οικονομικής αποδοτικότητας υπό κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στην Ευρώπη που απαιτούν την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών και ιδιαίτερη προσπάθεια από όλες τις δημόσιες

διοικήσεις και από το προσωπικό τους για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας, διατηρώντας παράλληλα τον σκοπό της εξασφάλισης ποιοτικών προσλήψεων από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση.

- 68 Στο πλαίσιο αυτό, με την έκδοση του κανονισμού 1023/2013, ο νομοθέτης επέλεξε να συνδέσει το δικαίωμα σε οδοιπορική άδεια και επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού με το «καθεστώς του εκπατρισμού» υπό ευρεία έννοια, δηλαδή να χορηγήσει το δικαίωμα αυτό μόνο στους υπαλλήλους και στα μέλη του λοιπού προσωπικού που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ για τη λήψη επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού, τούτο δε προκειμένου να εστιάσει καλύτερα τα μέτρα αυτά και να περιορίσει το απορρέον από αυτά όφελος σε όσους το χρειάζονται περισσότερο λόγω της ιδιότητάς τους ως αποδήμων ή εκπατρισμένων.
- 69 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι η χορήγηση του επιδόματος αποδημίας αποσκοπεί στην αντιστάθμιση των ιδιαίτερων βαρών και μειονεκτημάτων που είναι απότοκα της ανάληψης καθηκόντων στα θεσμικά όργανα της Ένωσης για τους υπαλλήλους οι οποίοι υποχρεώνονται, για τον λόγο αυτό, να μεταφέρουν τη διαμονή τους από το κράτος της κατοικίας τους στο κράτος υπηρεσίας και να ενταχθούν σε νέο περιβάλλον. Η έννοια της αποδημίας εξαρτάται από την υποκειμενική κατάσταση του υπαλλήλου, ήτοι από τον βαθμό ενσωμάτωσής του στο νέο περιβάλλον, ο οποίος μπορεί να αποδειχθεί, για παράδειγμα, με τη συνήθη διαμονή του ή με την άσκηση κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας. Επομένως, η χορήγηση του επιδόματος αποδημίας αποσκοπεί στην εξάλειψη των ανισοτήτων που δημιουργούνται εκ των πραγμάτων μεταξύ των υπαλλήλων που είναι πλήρως ενταγμένοι στην κοινωνία του κράτους υπηρεσίας και εκείνων που δεν είναι (απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2008, Adam κατά Επιτροπής, C-211/06 P, EU:C:2008:34, σκέψεις 38 και 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 70 Αφετέρου, το επίδομα εκπατρισμού χορηγείται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, σε υπάλληλο ο οποίος, παρότι δεν είναι ή δεν υπήρξε υπήκοος του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετεί, δεν πληροί τις προϋποθέσεις για τη λήψη επιδόματος αποδημίας. Επομένως, το επίδομα αυτό σκοπεί να αντισταθμίσει τα μειονεκτήματα τα οποία υφίστανται οι υπάλληλοι λόγω της ιδιότητάς τους ως αλλοδαπών, ήτοι ορισμένες δυσχέρειες, τόσο νομικές όσο και πραγματικές, πολιτικής, οικογενειακής, εκπαιδευτικής, πολιτιστικής φύσης, τις οποίες δεν γνωρίζουν οι υπήκοοι του κράτους αυτού (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Οκτωβρίου 1980, Hochstrass κατά Δικαστηρίου, 147/79, EU:C:1980:238, σκέψη 12).
- 71 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 4 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ θέτει αντικειμενικά κριτήρια βάσει των οποίων η χορήγηση των επιδομάτων που προβλέπει αφορά μόνον τους υπαλλήλους που, κατ' αρχήν, δεν είναι ή είναι ελάχιστα ενταγμένοι στην κοινωνία του κράτους υπηρεσίας και, αντιθέτως, υπαινίσσεται ότι όσοι υπάλληλοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λήψης των εν λόγω επιδομάτων έχουν επαρκή βαθμό ένταξης στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας τους, χάρις στον οποίο δεν εκτίθενται στα μειονεκτήματα που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 69 και 70 της παρούσας απόφασης.
- 72 Επομένως, ακόμη και αν ο τόπος καταγωγής τους δεν έχει καθοριστεί στο κράτος όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας τους, υπάλληλοι και μέλη του λοιπού προσωπικού, όπως οι αναιρεσιδόντες, που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη λήψη επιδόματος αποδημίας ή εκπατρισμού, διατηρούν με το εν λόγω κράτος στενότερους δεσμούς απ' ό,τι οι υπάλληλοι και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που πληρούν τις εν λόγω προϋποθέσεις, οι οποίοι, όπως υπογράμμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 70 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 68

της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν έχουν a priori δεσμούς με τον τόπο υπηρεσίας τους, καθόσον, αφενός, δεν έχουν ούτε είχαν την ιθαγένεια του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας, και/ή, αφετέρου, ουδέποτε είχαν, τουλάχιστον για μακρό χρονικό διάστημα, μόνιμη διαμονή ή άσκησαν την επαγγελματική δραστηριότητά τους στο κράτος αυτό.

- 73 Συνεπώς, όπως ορθώς έκρινε κατ' ουσίαν το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 73 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 71 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υπάλληλοι και μέλη του λοιπού προσωπικού όπως οι αναιρεσείοντες δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι έχουν στενότερο δεσμό με τον τόπο καταγωγής τους απ' ό,τι υπάλληλοι ή μέλη του λοιπού προσωπικού που δικαιούνται επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού. Πράγματι, οι δικαιούχοι τέτοιων επιδομάτων είναι οι λιγότερο ενταγμένοι στον τόπο υπηρεσίας τους και, ως εκ τούτου, έχουν μεγαλύτερη ανάγκη να διατηρούν δεσμούς με τον τόπο καταγωγής τους.
- 74 Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 71 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 69 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι υπάλληλοι και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που λαμβάνουν το επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δεν βρίσκονται σε κατάσταση παρόμοια με εκείνη των αναιρεσείοντων.
- 75 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 76 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι, στις σκέψεις 69 και 80 έως 86 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στις σκέψεις 67 και 78 έως 84 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένα τον σκοπό και τον αναλογικό χαρακτήρα του άρθρου 7 του παραρτήματος V και του άρθρου 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.
- 77 Αφενός, επισημαίνουν ότι, αντιθέτως προς τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 69 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 67 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το καθεστώς που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1023/2013 είναι λιγότερο εύκολο στην εφαρμογή και λιγότερο διαφανές σε σχέση με το προγενέστερο της έναρξης ισχύος του κανονισμού αυτού καθεστώς. Συγκεκριμένα, ενώ υπό το προγενέστερο καθεστώς προβλεπόταν επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού σε κάθε υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού του οποίου ο τόπος καταγωγής είχε καθοριστεί σε τόπο διαφορετικό από τον τόπο υπηρεσίας, πλέον το δικαίωμα επιστροφής διαφέρει ανάλογα με την ιθαγένεια του οικείου υπαλλήλου ή του μέλους του λοιπού προσωπικού, τον τόπο καταγωγής του, τον τόπο υπηρεσίας του και τον βαθμό ένταξής του στον τόπο αυτό. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο συγχέει τις έννοιες της αποδημίας και του τόπου καταγωγής, πράγμα το οποίο, κατά την άποψή τους, συνεπάγεται τη δημιουργία καταστάσεων προδήλως και αμιγώς αυθαίρετων, στο μέτρο που η ως άνω επιστροφή δεν συνδέεται με την απόσταση μεταξύ του τόπου καταγωγής και του τόπου υπηρεσίας.
- 78 Συναφώς, οι αναιρεσείοντες παραθέτουν το παράδειγμα δύο εξ αυτών, οι οποίοι έχουν τόπο καταγωγής καθορισθέντα, αντιστοίχως, στο Περού και στη Βραζιλία. Διευκρινίζουν ότι, εφόσον οι υπάλληλοι αυτοί τοποθετηθούν σε αντιπροσωπεία της Ένωσης στη Νότια Αμερική, η

επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού τους θα πραγματοποιηθεί βάσει της απόστασης μεταξύ του τόπου υπηρεσίας τους και της πρωτεύουσας του κράτους μέλους του οποίου έχουν την ιθαγένεια, ήτοι των Βρυξελλών (Βέλγιο). Στην περίπτωση αυτή, το επιστρεφόμενο ποσό θα είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα υπολογιζόταν, δυνάμει του παλαιού ΚΥΚ, βάσει της απόστασης μεταξύ του τόπου υπηρεσίας τους και του τόπου καταγωγής τους, δεδομένου ότι οι δύο αυτοί τόποι βρίσκονται στη νοτιοαμερικανική ήπειρο.

- 79 Ομοίως, οι αναιρεσείοντες παραθέτουν το παράδειγμα ενός άλλου εξ αυτών, του οποίου ο τόπος καταγωγής βρίσκεται στο Μαρόκο. Αναφέρουν ότι, εφόσον ο υπάλληλος αυτός τοποθετηθεί στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕUIPO) στο Αλικάντε (Ισπανία) ή στο Ινστιτούτο Μελετών Τεχνολογιών του Μέλλοντος του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) της Επιτροπής στη Σεβίλλη (Ισπανία), η επιστροφή των εξόδων του ετήσιου ταξιδιού θα υπολογιστεί βάσει της απόστασης μεταξύ του τόπου υπηρεσίας και των Βρυξελλών, ήτοι περίπου 1 800 χλμ., ενώ το Ραμπάτ (Μαρόκο) βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 1 000 χλμ. από το Αλικάντε ή τη Σεβίλλη.
- 80 Εξάλλου, οι αναιρεσείοντες υπογραμμίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προαναφερθείσα επιχειρηματολογία με ανεπαρκή και λακωνική αιτιολογία, καθόσον, στη σκέψη 85 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 83 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, απλώς χαρακτήρισε τις καταστάσεις αυτές ως «τυχαία άτοπα», παραπέμποντας στην απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 1980, Hochstrass κατά Δικαστηρίου (147/79, EU:C:1980:238).
- 81 Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, αφετέρου, ότι ούτε ο κανονισμός 1023/2013 είναι κατάλληλος για την επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού, ο οποίος συνίσταται, όπως υπογράμμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 84 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 82 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στην πρόβλεψη δικαιώματος σε επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού μόνο για τους υπαλλήλους και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που το έχουν «περισσότερη ανάγκη», δηλαδή τους «αποδήμους ή εκπατρισμένους».
- 82 Συναφώς, οι αναιρεσείοντες τονίζουν το γεγονός ότι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού του οποίου ο τόπος καταγωγής βρίσκεται εκτός της Ένωσης και ο οποίος λαμβάνει το επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού δεν δικαιούται επιστροφής των εξόδων ετησίου ταξιδιού στην περίπτωση που ο τόπος υπηρεσίας του βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 200 χλμ. από την πρωτεύουσα του κράτους μέλους του οποίου έχει την ιθαγένεια, έστω και αν, κατά τον νομοθέτη, συγκαταλέγεται σε εκείνους που το έχουν περισσότερη ανάγκη.
- 83 Η Επιτροπή, στην υπόθεση C-517/19 P, καθώς και το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P, ζητούν την απόρριψη του τρίτου λόγου αναιρέσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 84 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της αναλογικότητας, που περιλαμβάνεται μεταξύ των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης, απαιτεί να είναι τα προβλεπόμενα από διάταξη του δικαίου της Ένωσης μέσα πρόσφορα για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οικεία διάταξη θεμιτού σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο (απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 85 Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τήρησης των προϋποθέσεων αυτών, διαπιστώθηκε ήδη στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης ότι ο νομοθέτης της Ένωσης διαθέτει, στην περίπτωση κανόνων του ΚΥΚ όπως οι επίμαχοι, ευρεία εξουσία εκτίμησης.
- 86 Ειδικότερα, το ζήτημα δεν είναι αν το μέτρο που θεσπίστηκε στον τομέα αυτόν ήταν το μόνο ή το καλύτερο δυνατό, καθόσον η νομιμότητα ενός τέτοιου μέτρου μπορεί να επηρεαστεί μόνον όταν αυτό είναι προδήλως ακατάλληλο σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο από τα αρμόδια θεσμικά όργανα σκοπό (απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 87 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 67 της παρούσας απόφασης, από την αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 1023/2013 προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του ΚΥΚ και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης, να εκσυγχρονίσει και να εξορθολογίσει τους κανόνες σχετικά με την οδοιπορική άδεια και την επιστροφή των εξόδων ετήσιου ταξιδιού, συνδέοντάς τους με την ιδιότητα του αποδήμου ή του εκπαιρισμένου, προκειμένου να καταστεί η εφαρμογή τους απλούστερη και περισσότερο διαφανής.
- 88 Συναφώς, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, αφενός, ότι, αντιθέτως προς τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 84 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 82 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι διατάξεις αυτές δεν ανταποκρίνονται στον προαναφερθέντα σκοπό. Συγκεκριμένα, το προγενέστερο της μεταρρύθμισης που επέφερε ο κανονισμός 1023/2013 καθεστώς ήταν απλούστερο στην εφαρμογή και περισσότερο διαφανές, καθόσον, με το νέο καθεστώς, η χορήγηση οδοιπορικής άδειας και η επιστροφή των εξόδων ετήσιου ταξιδιού εξαρτώνται από μεγάλο αριθμό διαφορετικών πραγματικών κριτηρίων, τα οποία μνημονεύονται στη σκέψη 77 της παρούσας απόφασης.
- 89 Ωστόσο, η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 78 των προτάσεων του, καίτοι το άρθρο 7 του παραρτήματος V και το άρθρο 8 του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, σχετικά με τα επίμαχα πλεονεκτήματα, πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του παραρτήματος αυτού, σχετικά με τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας ή εκπαιρισμού, η τελευταία διάταξη εφαρμόζεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και είναι αρκούντως ακριβής και σαφής, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται απλή και διαφανής εφαρμογή των πρώτων διατάξεων του ΚΥΚ, σύμφωνα με τον μνημονευόμενο στην αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 1023/2013 σκοπό του νομοθέτη.
- 90 Εξάλλου, όσον αφορά τις παρατιθέμενες από τους αναιρεσείοντες καταστάσεις οι οποίες περιγράφονται στις σκέψεις 78 και 79 της παρούσας απόφασης, διαπιστώνεται ότι οι καταστάσεις αυτές έχουν υποθετικό ή θεωρητικό χαρακτήρα, στο μέτρο που οι αναιρεσείοντες δεν υποστήριξαν ότι ορισμένοι εξ αυτών έχουν τοποθετηθεί σε αντιπροσωπεία της Ένωσης στη Νότια Αμερική, στο EUIPO στο Αλικάντε ή στο Ινστιτούτο Μελετών Τεχνολογιών του Μέλλοντος του ΚΚΕρ στη Σεβίλλη.
- 91 Από τη νομολογία προκύπτει ότι υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού δεν νομιμοποιείται να ασκήσει προσφυγή υπέρ του νόμου ή των θεσμικών οργάνων και μπορεί να προβάλει, προς στήριξη προσφυγής, μόνον αιτιάσεις που τον αφορούν ατομικά (διάταξη της 8ης Μαρτίου 2007, Strack κατά Επιτροπής, C-237/06 P, EU:C:2007:156, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 92 Όσον αφορά, αφετέρου, το μνημονευθέν στη σκέψη 81 της παρούσας απόφασης επιχείρημα των αναιρεσιδόντων ότι ο κανονισμός 1023/2013 δεν είναι κατάλληλος για την επίτευξη του σκοπού που συνίσταται στην πρόβλεψη δικαιώματος σε επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού για τους υπαλλήλους και τα μέλη του λοιπού προσωπικού που το έχουν «περισσότερη ανάγκη», ήτοι στους «αποδήμους» ή στους «εκπατρισμένους», υπογραμμίζεται ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 67 της παρούσας απόφασης, ο σκοπός του εκσυγχρονισμού και του εξορθολογισμού ιδίως των κανόνων σχετικά με την επιστροφή των εξόδων ετησίου ταξιδιού, συνδέοντάς τους με την ιδιότητα του αποδήμου ή του εκπατρισμένου, εντάσσεται στον γενικότερο σκοπό της διασφάλισης οικονομικής αποδοτικότητας υπό κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στην Ευρώπη που απαιτούν την εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών και ιδιαίτερη προσπάθεια από όλες τις δημόσιες διοικήσεις και από το προσωπικό τους για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας, εμμένοντας παράλληλα στον σκοπό της διασφάλισης ποιοτικών προσλήψεων από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση.
- 93 Ο περιορισμός, όμως, της επιστροφής των εξόδων ετησίου ταξιδιού μόνο στους υπαλλήλους και στα μέλη του λοιπού προσωπικού που λαμβάνουν επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού, ήτοι σε εκείνους που είναι λιγότερο ενταγμένοι στη χώρα όπου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας τους και οι οποίοι, ως εκ τούτου, έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη για διατήρηση δεσμών με τον τόπο καταγωγής τους, είναι ικανός να συμβάλει στην επίτευξη του γενικότερου σκοπού που επιδιώκει ο νομοθέτης, όπως υπενθυμίζεται στην προηγούμενη σκέψη, ήτοι της διασφάλισης οικονομικής αποδοτικότητας για τη δημόσια διοίκηση της Ένωσης, διατηρώντας παράλληλα τις ποιοτικές προσλήψεις από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση.
- 94 Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 77 των προτάσεων του, ακριβώς στο πλαίσιο του ευρέος περιθωρίου εκτίμησης που διαθέτει, ο νομοθέτης επέλεξε, μεταξύ των ενδεχόμενων λύσεων, να περιορίσει τον αριθμό των δικαιούχων των επίμαχων πλεονεκτημάτων, αποκλείοντας την κατηγορία των υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού στην οποία ανήκουν οι αναιρεσιδόντες, ως προς την οποία εκτίμησε ότι ο δεσμός με τον τόπο καταγωγής ήταν λιγότερο ισχυρός.
- 95 Κατά συνέπεια, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 86 της πρώτης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και στη σκέψη 84 της δεύτερης αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν μπορούσε να υποστηριχθεί ότι, κατά την άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτίμησης που διαθέτει, ο νομοθέτης θέσπισε μέτρα προδήλως δυσανάλογα σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- 96 Συναφώς, η εκτιθέμενη από τους αναιρεσιδόντες κατάσταση η οποία περιγράφεται στη σκέψη 82 της παρούσας απόφασης δεν είναι ικανή να κλονίσει το συμπέρασμα αυτό.
- 97 Πράγματι, μια τέτοια κατάσταση, η οποία προϋποθέτει το δικαίωμα σε επίδομα αποδημίας ή εκπατρισμού, έχει υποθετικό ή θεωρητικό χαρακτήρα, στο μέτρο που κανένας από τους αναιρεσιδόντες δεν λαμβάνει τέτοιο επίδομα.
- 98 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 99 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η απόρριψη των αιτήσεων αναιρέσεως στο σύνολό τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 100 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- 101 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στη διαδικασία αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Όταν η αναίρεση δεν ασκήθηκε από παρεμβαίνοντα πρωτοδίκως και αυτός μετέσχε στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, το Δικαστήριο μπορεί, δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, να αποφασίσει ότι ο διάδικος αυτός φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Τέλος, κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, που επίσης εφαρμόζεται στην ανααιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.
- 102 Όσον αφορά την υπόθεση C-517/19 P, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει ζητήσει την καταδίκη των ανααιρεσιόντων στα δικαστικά έξοδα και οι ανααιρεσιόντες ηττήθηκαν, πρέπει αυτοί να φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.
- 103 Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, ως παρεμβαίνοντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, φέρουν έκαστο τα δικαστικά έξοδά του.
- 104 Όσον αφορά την υπόθεση C-518/19 P, δεδομένου ότι το Συμβούλιο έχει ζητήσει την καταδίκη των ανααιρεσιόντων στα δικαστικά έξοδα και οι ανααιρεσιόντες ηττήθηκαν, πρέπει αυτοί να φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο.
- 105 Το Κοινοβούλιο, ως παρεμβαίνον ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P.
- 2) Οι Maria Alvarez y Bejarano, Ana-Maria Enescu, Angelica Livia Salanta, Svetla Shulga, Soldimar Urena de Poznanski, Angela Vakalis, Luz Anamaria Chu, Marli Bertolete, Maria Castro Capcha και Evelyn Vandevoorde, καθώς και οι Lucian Micu και Hassan Orfe El φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-517/19 P.
- 3) Οι Jakov Ardalic, Christian Stouraitis, Abdelhamid Azbair, Abdel Bouzani, Bob Kitenge Ya Musenga, El Miloud Sadiki και Cam Tran Thi, καθώς και οι Liliana Bicanova, Monica Brunetto, Claudia Istoc, Sylvie Jamet και Despina Kanellou φέρουν, πέραν των δικαστικών εξόδων τους, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-518/19 P.
- 4) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά έξοδά του όσον αφορά την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-517/19 P.

5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο φέρει τα δικαστικά έξοδά του όσον αφορά τις αιτήσεις αναιρέσεως στις υποθέσεις C-517/19 P και C-518/19 P.

(υπογραφές)